

Sait Faik'in Öyküsünün Japonca Çevirisi Üzerine -Bir Vaka Analizi-

Yuji KAWAGUCHI

Tokyo University of Foreign Studies

Senior Program Officer

Japan Society for the Promotion of Science

MARMARA
ÜNİVERSİTESİ
Köklü geçmiş, güçlü gelecek...

東京外国語大学
Tokyo University of Foreign Studies

JAPAN SOCIETY FOR THE PROMOTION OF SCIENCE
日本学術振興会

Sait Faik ABASIYANIK (1906-1954)

Biyografi

Kasım 1906 Adapazarı'nda doğan ABASIYANIK Mayıs 1954 İstanbul'da vefat etmiştir.

1931: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesine kaydolduysa da çok geçmeden ekonomi eğitimi almak üzere İsviçre'ye gitti.

1953: Öğrenimini bırakıp Türkiye'ye döndü ve babasının geliriyle geçindi.

Yazları Burgaz Adası'ndaki köşklerinde, kışları Şişli'deki apartman dairesinde geçirdi.

Hikâyeleri on üç kitapta toplandı. Semaver (1936), Sarnıç (1939) vb.

1953: A.B.D.'deki Uluslararası Mark Twain Derneği, modern edebiyata hizmetlerinden dolayı Sait Faik'i şeref üyeliğine seçti.

1955: Sait Faik'in ölümünden sonra annesinin girişimi ile «Sait Faik Hikaye Ödülü» verilmeye başlandı.

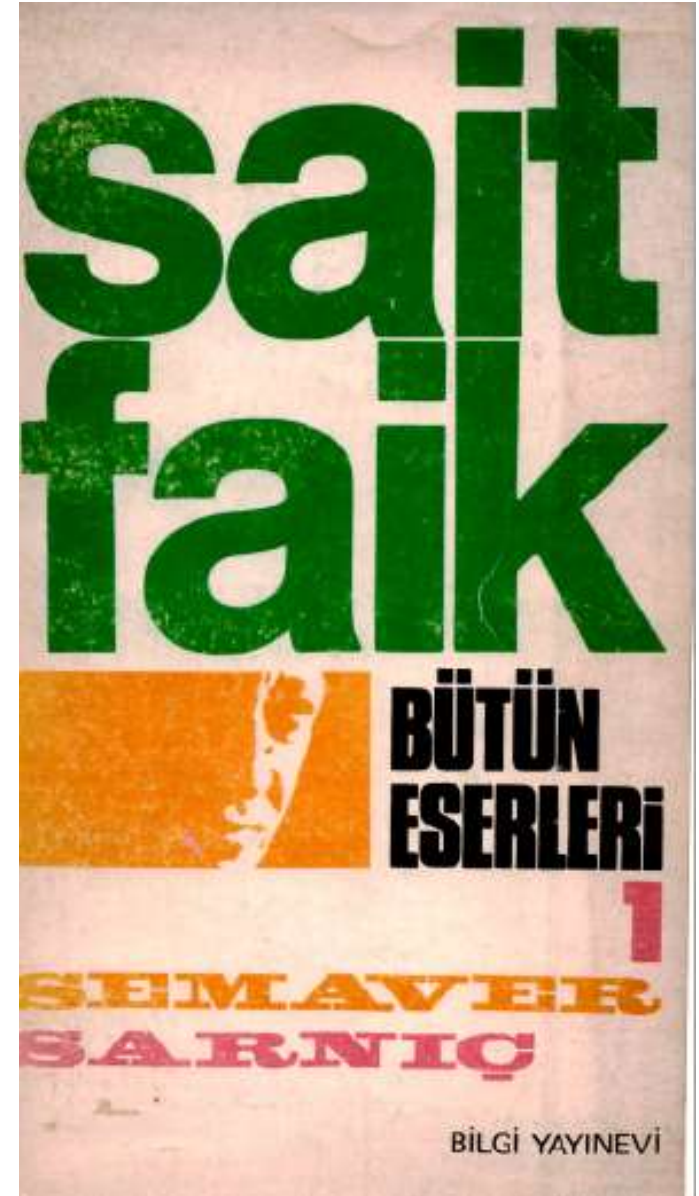
1964: Burgaz Adası'ndaki köşk « Sait Faik Müzesi » oldu.

Cumhuriyet edebiyatımızın ilk güçlü hikâyecisi.
(Karaalioğlu, 1982, s.7)

Garson, *Semaver* (1936)

Semaver	
Semaver	9
Stelyanos Hrisopulos Gemisi	14
Meserret Oteli	24
Bir Kıyımın Dört Hikâyesi	29
Babamın İkinci Evi	36
İpekli Mendil	40
Kıskançlık	44
Bohça	47
Orman ve Ev	51
Düğün Gecesi	55
Şehri Unutan Adam	59
Üçüncü Mevki	64
Garson	69
Birtakım İnsanlar	75
Benimle Beraber Seyahatten Dönenler:	
Sevmek Korkusu	81
Louvre'dan Çaldığım Heykel	85
Robenson	88
İhtiyar Talebe	91
Bir Vapur	116
Sarnıç	
Sarnıç	121
Kalorifer ve Bahar	127
Beyaz Altın	136
Bir Karpuz Sergisi	146

Kısa Hikayelerin Japoncaya Çevirisi

『イスタンブール短編集 サイト・ファーク
(Istanbul Öyküleri Sait Faik)』, çev.
Koichiro Koyama, 1997, Kyobunsha, Tokyo.

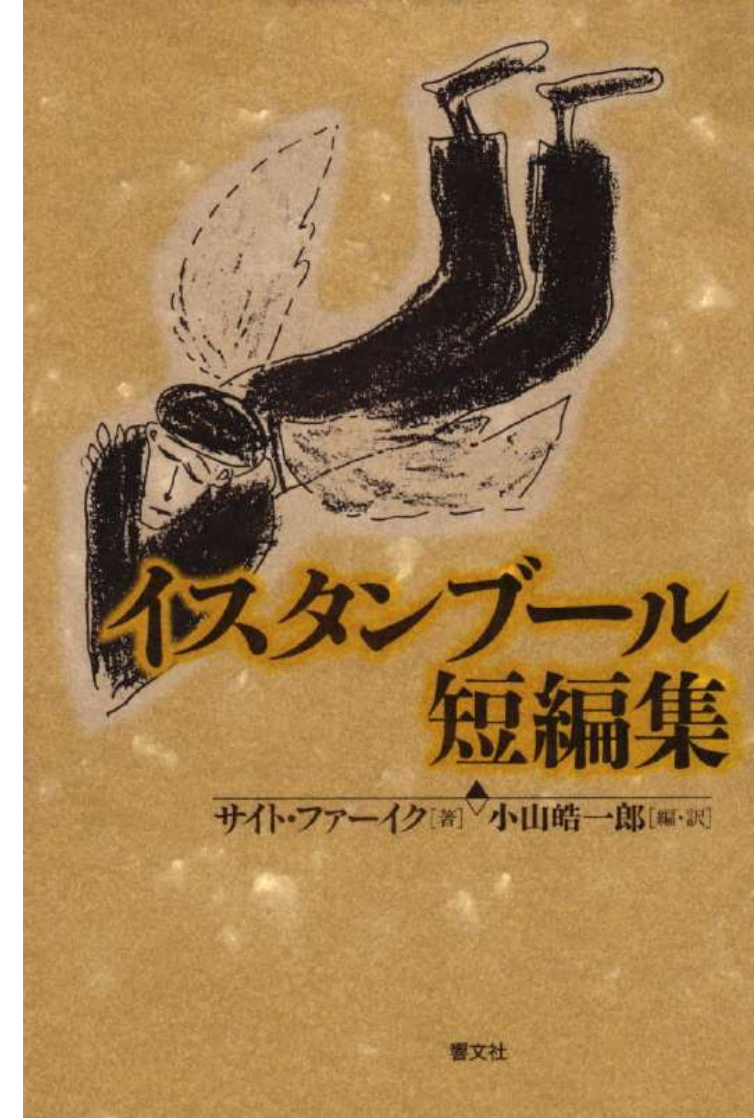
Çevirmen

Professor KOYAMA Koichiro

Hokkaido University, Graduate School of Letters

Kokusikan University, Asian-Japan Research Center

Osmanlı tarihi uzmanı

Kısaltmalar

ABL = ablative (tr. -den)

ACC = accusative (tr. -(y)i)

ÇTR = çeviri Türkçesi

COP = copula (tr. -dir)

DAT = dative (tr. -(y)e)

GEN = genitive (tr. -(n)in)

JP = Japonca

INS = instrumental (tr. -le, ile)

LOC = locative (tr. -de)

NOM = nominative

PERF = perfective (tr. -di-)

TR = Türkçe

(1)(2)

Yazla beraber deniz üstündeki kahveye gelen garsonun bir haftalık kazancı, sekiz, sekiz buçuk lirayı ancak bulurdu. Fakat ne ziyarı var? Bu kahve şimdi onundur. İstedığı gibi çalışabilir.

(1)

TR: Yaz-la-beraber

夏とともに

夏になると

JP: Natsu-to-tomoni

çeviri stili = Natsu-ni-naruto

ÇTR: yaz ile beraber

“yaz olunca/gelince”

TR: deniz üstündeki kahve

海辺のカフェ

JP: umibe-no(GEN) kafe

ÇTR: deniz kenar-ın kahve

TR: (...) kazancı, sekiz, sekiz buçuk **lirayı** ancak **bulurdu**.

収入は8, 8.5リラくらいだった

JP: (...) shunyu-**wa**(NOM), 8, 8,5 lira kurai dat-ta(PERF)

ÇTR: (...) kazanç 8, 8,5 lira kadar idi

Yazla beraber deniz üstündeki kahveye gelen garsonun bir haftalık kazancı, sekiz, sekiz buçuk lirayı ancak bulurdu. **Fakat ne ziyanı var?** Bu kahve şimdi onundur. İsteddiği gibi çalışabilir

(2)

TR: Fakat ne ziyanı var?

しかしそんなことはどうでもいい

JP: Shikashi sonna koto-wa(NOM) dodemoii

ÇTR: Fakat böyle bir şey önemsizdir

Çevirmenin Yorumu:

'Ziyan' burada ne demek ?

Ziyan = sorun, problem gibi mi?

Ziyan / JP soNgai

(3)

Ne karışanı, ne görüşeni vardı. Değil kendisine hizmet etmeye, kendisinden herhangi bir hizmet görmeye bile tahammül edemeyeceği bir insana, « Ne istiyorsunuz ? » demek yok artık... Ne kahve fincanının tabağına her zaman para bırakan müşterinin, **bu sefer niçin bırakmadığını düşünmek...**

Çevirmenin Eklemesi

(3)

TR: bu sefer niçin bırakmadığını düşünmek...

今日はなぜ置かなかっただろうと

JP: kyo-wa(NOM) naze okanakat-ta(PERF)-

ÇTR: bugün niçin bırakmadığını acaba

悩む必要もない

JP: nodaroto omoi nayamu hitsuyo mo nai

ÇTR: düşünüp endişelemenin lüzum da yok

(4)

Burada, bu boş ve kimsesiz kahvede bile kendine bin türlü iş bulur, kova kova denizden su çekerek, siyahlaşmış tahtalar oğardı.

(4)

TR: Burada, bu boş ve kimsesiz kahvede bile

こうがらんとした客のいない店の中でも

JP: Ko garantoshita kyaku-no(GEN) inai mise-no(GEN) naka-de(LOC) mo

ÇTR: Bu boş ve **müşterisiz** kahvede içinde bile

TR: kendine bin türlü iş bulur, kova kova denizden

無数の仕事を 見つけだし バケツで

JP: musuu-no(GEN) shigoto-o(ACC) mitsukedashi baketsu-de(INS)

ÇTR: sayısız iş bulur, **kova ile**

TR: su çekerek, siyahlaşmış tahtalar oğardı.

水を運んで 黒ずんだ木の板を 拭き清めたり

JP: mizu-o(ACC) hakonde kurozunda ki-no(GEN) ita-o(ACC) fukikiyometari

ÇTR: su çekerek, siyahlaşmış tahtalar oğarıp

(5)

Köyün gençlerini kahvesine alıştırmak için,
geçen seneden beri iki ucunu bir araya
getiremediği ping-pong masasının
ayaklarını tamir eder, masaların yerlerini
değiştirir, bardakları yeniden yıkar...

(5)

TR: (….) geçen seneden beri
去年 から
JP: (...) kyo nen-kara(ABL)
ÇTR: (...) geçen seneden beri

iki ucunu bir araya getiremediği ping-pong
整理できずにいた 卓球
seiri dekizuni-ita ping-pong
düzenlememe-diği ping-pong

TR: masasının ayaklarını tamir eder,
台の脚を 修理したり
JP: dai-no(GEN) ashi-o(ACC) shuri shitari,
ÇTR: masa-nın ayağı-nı tamir eder,

TR: iki ucunu bir araya getirmek ≙ JP: seiri suru “düzenlemek”

Japoncada ‘çokluk’ ifade eden bir ek yok.

bkz. yama yama “dağlar”, kodomo-tachi “çocuklar”

(6)

sıcak bir günde, müşterilerin akın akın geldiğini görür gibi olur, uzakta, öğle sicağında, köyün içinde kedilerin bile uyuduğu zamanlarda çingiraklı bir sesle haykırdığı duyulurdu:

(6)

TR: sıcak bir günde, müşterilerin akın akın geldiğini

夏の盛りで群れをなしてやって来た

JP: natsu-no(GEN) sakari-de(LOC) mure-o(ACC) nashite yatteki-ta(PERF)

ÇTR: yaz-in ortasin-da bir sürü olarak geldiği

TR: görür gibi olur,

客たちの姿が目には浮かぶ

JP: kyaku-tachi(PL)-no(GEN) sugata-ga(NOM) me-ni(DAT) ukabu

ÇTR: müşteri-ler -in görünüşü gözlerime gelir,

çevirmenin yorumu

ÇTR: yazın ortasında

TR: akın akın ≡ JP: mureo nashite “bir sürü olarak”

ÇTR: müşterilerin görünüşü gözlerime gelir

(7)(8)(9)

- Dört duble çek. Yakasız (San fokol) olsun. Masadan masaya mezeleri ve dubleleri taşır ve bırakır gibi hareketler yapar; bir yıldırım hızıyla kahvenin içinde koştığı görülürdü. İçi çok hazin bir şekilde ezilir.

(7)

Tr: - Dört **duble çek**. **Yakasız** (San fokol) olsun.

濃い コーヒーを 4つ クリーム なし で

JP: **koi kohi-o**(ACC) **4-tsu kurimu nashi-de**

ÇTR: koyu kahve dört tane kremasız olsun.

duble = JP: koyu kahve

san fokol = FR: sans faux col

Japoncada sayı sistemi karşık

コーヒー 4つ / 杯

JP: **kohi 4-tsu/-hai** = TR: dört fincan kahve

家 2 軒

JP: **ie 2-ken** = TR: iki ev

猫 3 匹

JP: **neko 3-biki** = TR: üç kedi

(8)

TR: - Masadan masaya

テーブル から テーブル へ

JP: teburu-kara(ABL) teburu-e(DAT)

ÇTR: Masa-dan masa-ya

TR: mezeleri ve dubleleri taşır

コーヒー と オードブル を 運ん で

JP: kohi to odburu -wo(ACC) hakoN-de

ÇTR: kahve ve meze-yi taşıyarak

Kültürel Aktarım

Japonya'da kahve meze ile içilmez.

Dil Bilgisi

Japoncada kahve ve meze 'çokluk' eki almaz.

Geniş zaman ekinin farkı Japoncada ifade edilemez.

(9)

TR: (...) İçi çok hazin bir şekilde ezilir.

彼の心が悲しく打ちひしがれる

JP: Kare-no(GEN) kokoro-ga(NOM) kanashiku uchihishigareru.

ÇTR: O-nun içi hazin olup ezilir.

çeviri stili

JP: karenoko kokoro = ÇTR: (onun) içi

悲しい

JP: Kanashii. = TR: (Ben) Üzgünüm.

とても嬉しい

JP: Totemo ureshii. = TR: (Ben) Çok memnunum.

(10)

Bir ŐimŐek halinde, bir kahve sahibi olmak arzusunun onu buraya çektiđini dűŐűnűr mű, duyar mı, pek belli olmazdı. **KarıŐanım gűrűŐenim yok, demesi de laftı.** Őbűr tarafta da bir gűn bile bir patron ona kaŐının űstűnde gűzűn var, dememiŐti. űnkű ayađına çabuk, eline sađlam, műŐteriye gűler yűzlyű idi. Sırası gelmiŐken sűyleyeyim: Kekeme idi de...

(10)

TR: **Karışanım görüşenim yok,**

私 が □ を 出す べき こと ではないし

JP: Watashi-ga(NOM) kuchi-o(ACC) dasu-beki koto dewanaishi

ÇTR: Ben karışmam gereken bir şey olmamakla beraber,

TR: **demesi de laftı.**

何か 言っても 無駄 であろう

JP: nanika ittemo muda dearo.

ÇTR: bir şey desem faydasız olacak.

Çevirmen Müdahalesi

私 が

JP: Watashi-ga... = TR: Ben...

(11)

Bu, itiyatların ve mesleklerin saça, göze, kasa, verdiği bir şeydir. Aldanmamalıdır. Çünkü insanlar garson doğmazlar. Onun çok tekrarladığı müthiş bir lafı vardır; söyleyelim:

« **Garson ölürler, ama, garson doğmazlar.** »

Hayır, bu karışan, görüşen meselesi de değildi. Bu, iki, ikibuçuk lira bir fedakârlıkla külüstür bir kahveye sahip olmak arzusunun manasını garson **Ahmet**, bir türlü anlayamıyor, (...)

(11)

TR: « Garson ölürler, ama, garson doğmazlar. »

ガルソンは 死ぬ が ガルソンは 生まれない

JP: <Garson-wa(NOM) shinu ga garson-wa umarenai.>

ÇTR: Garson ölürler, ama garson doğmazlar.

**Geniş zaman ekinin evrensel olayların nüans (aorist)
Japoncada ifade edilemez.**

(12)

(...) Gözleri şaşı, başı beyaz bir tülbentle bağlı, kaşları rastıklı, yeldirmesi şanjanlı bir kadın, yukarıki yoldan Ahmet'e gelirdi. Bu, Ahmet'in nikâhlı karısıydı. Fakat bütün yaz ya üç defa gelir ya dört defa. Orada, deniz üstündeki çıkıntının bir köşesinde, denize sırtı dönük, bir tek ses çıkarmadan sigarasını içerek hayalet haliyle otururdu. Müşterilerin yüzüne bakmaz. Mütemadiyen duvarı seyrederdi.

Ahmet'in halindeki şenlik, karısı geldikten biraz sonra hemen söner, yerine bir sinirlilik ve gevezelik peyda olurdu.

(12)

TR: Ahmet'in halindeki şenlik, karısı geldikten biraz sonra

JP: Tsuma-ga(NOM) yatte kuruto Ahmet'in yokina taido-a(NOM)

ÇTR: Karısı geldikten Ahmet'in neşeli davranışı

Söz Dizimi ile İlgili Sorun

neden : karısı geldikten biraz sonra

sonuç : Ahmet'in halindeki şenlik hemen söner

(13)

Karısını ertesi gün vapura bindirdikten sonra en iyi müşterisine Ahmet, oturur anlatırdı.

(13)

TR: Karısını ertesi gün vapura

JP: Yokujitsu tsuma-o(ACC) **Istanbul ikino** feri-ni(DAT)

ÇTR: Ertesi gün karısını İstanbul'a giden vapur-a

TR: bindirdikten sonra en iyi müşterisine

JP: nosete-kara Ahmet mottomo konomashii kyaku-to

ÇTR: bindirdikten Ahmet en iyi müşteri ile

TR: Ahmet, oturur anlatırdı.

JP: **taiza site jibunno koto-o(ACC)** hanashiteita.

ÇTR: karşısına oturup kendi şeylerini anlatırdı.

Cevirmenin Eklemesi

Sonuç

Çeviri Sorunları

- ① Dil Farklılığı
Söz dizimi (neden – sonuç), gramer (çoğul eki, geniş zaman),
deyim (iki ucu bir araya getirmek, kova kova), stil, vb.
- ② Kültür Farklılığı
kahve ve meze, vapur, vb.

Çözümler

- ① Ekleme
- ② Yeni bir yorum

Kaynakça

- Karaalioğlu, Seyit Kemal, *Resimli Türk Edebiyatçılar Sözlüğü*, Inklâp ve aka, 1982.
- Necatigil, Behçet, *Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü*, Varlık Yayınevi, 1983.
- Sait Faik, Abasıyanık, *Garson in Sait Faik Bütün Eserleri 1. Semaver*, Sarnıc, 1970, Bilgi Yayınevi, İstanbul, pp.69-74.
- Sait Faik, Abasıyanık, 「ガルソン *Garson*」, 『イスタンブール短編集 Sait Fraik (Istanbul Öyküleri Sait Faik)』, çev. Koichiro Koyama, 1997, Kyobunsha, Tokyo, pp.9-17.

Youtube

- <https://www.youtube.com/watch?v=mKWu4KSFmv4> (Gönül Ak "Sesli Kitap" projesi kapsamında Sait Faik'in Semaver adlı öykü kitabından "Garson" öyküsü)

Sözlük

- 『トルコ語辞典 Türkçe-Japonca Sözlük』, Kazuo Takeuçi, Daigakushorin, 1996.
- 『デイリー日本語・トルコ語・英語辞典 Daily Japanese-Turkish-English Dictionary』, Yuji Kawaguchi (ed.), Sanseido, 2020.

Youtube

<https://www.youtube.com/watch?v=mKWu4KSFmv4>

(Gönül Ak "Sesli Kitap" projesi kapsamında Sait Faik'in Semaver adlı öykü kitabından "Garson" öyküsü)